

מסורת ה"חזון איש"

זכו תלמידי הישיבה ובכותל המזרח מאירה דמותו של מורינו הגאון ר' יהודה בויאר שליט"א הגר"י מהווה לנו דוגמא חיה של עמל תורה בכל מצב ושל דקדוק הלכה, בהיותו מקורב למרן החזו"א זיע"א ומתלמידו הרי הוא מיחידי סגולה המעביר בדורנו את "מורשת החזו"א". אזרנו עוז וביקשנו ממורנו הגר"י שליט"א שיואיל להעביר לנו את עקרונות "מסורת החזו"א" ושייכותם לדורינו בכלל ולתלמידי הישיבה בפרט,

כשהיה לי ויכוח עם הגאון ר' דב לנדא בלימוד נכנסתי להציע בפני החזו"א את הדברים.

מטבע הדברים לאחר השידוך הרגשתי יותר קרוב.

ביא' חשוון ביום היארצייט של אימו של החזו"א שמעתי ממנו שיעור. גם זכיתי ולמדתי איתו חברותא, בסוגיית רצפה מקדשת בזבחים כד'.

■ מה הרב קיבל מהחזו"א בלימוד, בהנהגה או כל דבר אחר?

החזו"א היה כולו תורה, עמל כל היום בתורה כל הזמן, עד כלות הכוחות וזה מה שקיבלנו ממנו, תורה ורק תורה.

ראיתי את החזו"א פעם בשבת קודם מוצ"ש בתוך הסוכה מסתובב (מהרהר..). כולו שקוע בסוגיא. פניו היו ממש אדומים, מאד מעוצם שקיעותו בלימוד. וכולו היה נראה כנתון בעולמות אחרים.

לאחר תפילת מעריב, הקדיש מזמנו לקהל. פעם לאחר מעריב, כשהיה החזו"א חלש הכניסו אותו מיד לחדרו ולא קיבל קהל, והגיע אשה אחת, וצעקה בחדר, שבעלה, אברך צעיר, קיבל התקף לב, מה לעשות? לשמע הזעקות שאל החזו"א לפישרם. ואחד מאחיניו, סיפר לו את מצוקתה של האשה, החזו"א הגיב בשני מילים "יהיה טוב", אך לאשה

ב אחד ממוצש"ק עלינו לבית מורינו הגר"י שליט"א, על השולחן דולקים שני נרות לכבוד יציאת השבת. מולנו יושב הגר"י כשעל פניו ארשת התרגשות מהולה ברציניות מגודל המטלה והתפקיד לנסות ולתמצת במילים את "החזו"א" או יותר נכון את מסורת החזו"א.

קודם שנשאל על החזו"א עצמו ראשית נרצה להבין איך זכה מורנו הגר"י להתקרב לחזו"א ומתי התחיל קשר זה? וכאן פותח הגר"י ומשתף אותנו בסיפור הדברים:

נתחיל עם השידוך, השווער שלי נפטר בגיל צעיר כך שאישתי כבחורה עברה לת"א וגדלה בבית דודה שגידל אותה, ולמדה בסמינר בית יעקב שם.

כשהיתה בגיל 18 הדוד שהיה מקורב להחזו"א להציע לו שידוך לאחיניתו.

החזו"א ביקש מהגאון ר' שלמה ברמן זצ"ל הצעה טובה, וכך הוצעתי.

באלול היה התנאים שלי והחזו"א לא חש בטוב, בקשו ממנו בני ביתו לבל ילך עקב מצבו, אמר החזו"א כיון שטרחתי בשידוך זה אני רוצה קצת נחת, ובחשוון שלאחר מכן, נפטר החזו"א זי"ע.

קודם לכן הייתי מדבר בלימוד עם החזו"א מידי פעם בפעם, אחת ההזדמנויות הייתה

החזו"א. הדגיש

שלושה דברים:

א. בראש ובראשונה -

עמל תורה.

ב. דקדוק הדין.

ג. הסתפקות בפועל.

הצעירה מילים אלו לא הספיקו ואמרה - רבה, אולי שינוי השם? והשיב, אני אמרתי שיהיה טוב מה שואלים אותי עוד פעם?

■ מה הכוונה "תלמידי החזו"א", הרי לא היתה לו ישיבה מסודרת עם התלמידים?

תלמיד הוא מי שדיבר איתו בלימוד ברציפות, ונהג למעשה כפי הוראותיו.

הדעה הרווחת, שהחזו"א הנו "מחמיר", לעומת פוסקים אחרים. מה ההנהגה הראויה לבני תורה?

יש בנושא זה להבהיר כמה נקודות:

א. להכיר במקצת את החזון איש, בדורנו יש רק אחת. לימוד סימנים רבים בספר "חזון איש" אשר חיבר על כל חלקי התורה, ממש! ההלכות הנוהגות למעשה יום יום בעיני אורח חיים, יחד עם כרכים שלמים בקדשים וטהרות. הסוגיות הקשות של פסולי קהל ועגונות באהע"ז, יחד עם פרטי ההלכות תערובת, בכ"ח וניידה.

לחומרא. בשום אופן, אי אפשר לקבוע שברוב הפעמים, הוא מחמיר. הכרעותיו לא נבעו, מרשימות פוסקים! אך ורק- מתוך יגיעה עצומה, בהבנת דברי הגמרא והפוסקים, וכאשר בעמלו הבין לנטות מדברי האחרונים, הרי זה היה, הן לקולא הן לחומרא. והדברים ידועים ומפורסמים, ללומדים בספר "חזון איש".

ב. בכל ענין שהחזו"א ניגש, למד אותו מיסודו בש"ס, עם הפוסקים וסלל נתיב בהלכה. בדרכו זו, יצא לו שלא כדברי אחרונים. וזאת הן לקולא הן

ג. אחת מיסודות החינוך של החזון איש הוא "דקדוק ההלכה", וכאשר האריך בספרו המיוחד אמונה וביטחון.

■ האם הרב שמע הדרכה מהחזו"א, שאמר לבחורים קודם נישואיהם?

להתייעץ בכל תנועה בחיים עם ד' חלקי השו"ע.

החזו"א. הדגיש שלושה דברים א. בראש ובראשונה, עמל תורה, כמו שאמרנו. ב. דקדוק הדין. ג. הסתפקות במועט.

■ כיצד מחנכים ילדים להסתפקות במועט - כאשר הילד לומד ופוגש חברים ברמת חיים גבוהה?

ראשית, צריך להחזיר בו מה ששנינו בפרקי אבות ששולחן גדול משולחנם, היינו: בית שכולו תורה ויר"ש זה השולחן הכי גדול וחשוב בעוה"ז, כמו שאנו אומרים בתפילה, אין ערוך לך ד' א' בעולם הזה. ועיקר העיקרים לדאוג לשמחה ולאווירה חמה בבית. כאשר יש לילד שני דברים אלה - יש לו את הכח להתמודד.

■ החזון איש לא למד בצעירותו בישיבה. מה היתה הסיבה לכך?

סיבה, איני יודע. אבל מסופר שבצעירותו בא לוולוז'ין, וכיון שלא הקפידו על איסור "חדש", והוא הקפיד, ע"כ נאלץ לעזוב ולחזור לבית אביו, שהיה רב העיירה וגאון עצום, ואיתו הוא למד.

■ מדוע הורה החזו"א למן הרב שך זצ"ל שלא ללמד ב"ישוב החדש"?

לפי הידוע - החזו"א אמר שאין המקום מתאים לת"ח כמוהו. נראה לי א. בגלל שלמדו שם לימודי חול. ב. העומד בראש המוסד היה שייך לחוגי ה"מזרחי".

■ אבל עדיין, לא היתה שם תעודת בגרות?

מ"מ למדו לימודי חול, והיה שונה בזה מישיבה קדושה.

”

ראיתי את החזו"א

פעם בשבת קודם

מוצ"ש בתוך הסוכה

מסתובב (מהרהר..)

כולו שקוע בסוגיא.

פניו היו ממש אדומים,

מאד מעוצם שקיעותו

בלימוד. וכולו היה נראה

נתון בעולמות אחרים.

“

היצר מורה לאדם, שלא להתיחס בכובד הראש הראוי לדבר ד' זו הלכה. הדבר מתבטא, בהתיחסות שטחית לפרטי ההלכה, בהסתמכות על דעות מקילות, כאשר בן אדם מחליט על פלוני שהוא רב שלו, ובשרירות לבו הוא בחר לו לילך אחר פסקיו, ועוד דרכים שונות ליצר. נגד זה הטיף החזון איש, בספרו ובע"פ - וע"כ יקרא שמו בישראל "מחמיר".

בן תורה כנה ורציני יודע לבחור את הדרך הנכונה, שבה הוא מקיים את חובתו בעולמו, ובכל ספק הוא שואל את עצמו באמת, מה רצון ד'!

■ מה חידש החזו"א בשיטת הלימוד?

התשובה על כך, מצויה בספריו על כל הש"ס כולל קדשים וטהרות, כמו שדיברנו. הנקודה המיוחדת, לחתור עד הסיכום והמסקנה ההלכתית, בכל לימוד סוגיא. ואין הכוונה רק, שבסיום כל סוגיא יראה את הש"ך והט"ז. גם בסוגיות קדשים והטהרות, צריך בהירות וברירות וסיכום עד להלכה למעשה, ושידע הכהן לעבוד בבית המקדש, ושידע לטמא ולטהר את הנגע. בעומק כזה, יש לו ללמוד את כל הסוגיא. למרות שאין שם ספרי הפוסקים. הכל מתוך עמל ועיון בסוגיא. וגם במקומות שיש

פוסקים - הלימוד בסוגיא (!) הוא שמביא למסקנה להלכה למעשה.

גם בנקודה זו, הציבור השטחי, תופס את הנושא, בצורה משובשת.

■ מה היה אומר החזו"א, לבחור או לאברך ששאל אותו מה ללמוד?

לבחור, המסכת של הישיבה.

לאברך בשנותיו הראשונות, המסכתות הנוגעות להלכה, שבת, עירובין, נדה וכו'.

